



## **Svmma Juris Canonici**

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,  
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,  
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &  
Immunitate

**Strein, Johann**

**Coloniæ Agrippinæ, 1658**

§. 1. De Archidiacono.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

quoque V. Chapeville. de Casib. reserv. pag. 405. Silv. V. Prælatus. Reginald. l. 1. n. 63.

## §. I.

## De Archidiacono.

I. IN Ecclesiâ primitivâ ab Apostolis ordinati septem Diaconi sunt. Act. 6. V. 3. & seq. quod postea cum in singulis Urbibus fieret, qui antiquitate major erit, vocari cœpit Archidiaconus, quasi Diaconorum Princeps. Munus ipsius erat, attendere diligenter, & curare, ut alii Diaconi officio suo probè fungantur. Progressu temporis aucta potestas est, & jurisdictio concessa quamvis hodie maneat alicubi sine omni in alios jurisdictione, & potestate, ut ex *Con. Trid. patet Sess. 24. c. 12. n. 1. declarationum. Moscon. de maiest. Eccl. l. 1. par. 1. c. 12. Barb. in c. cit. Con. Trid.*

II. Archidiaconi cum jurisdictione officium describitur l. 1. *Decret. tit. 23.* ubi nuncupatur Vicarius Episcopi cum inspectione & curâ omnium, qui intra vel extra Urbem in Parochiis habitant. Ad horum intendere debet conversationem & mores: præterea restaurationem templorum, Clericorum studia & doctrinam, aliasque res ad Ecclesiam pertinentes, de quibus omnibus rationem redditurus est. Denique ut de tertio in tertium annum loco Episcopi sui visitet, Parochiam omnem circumbeat, quæ emendatione indigent, corrigat, & emendet. In c. 2. *tituli allegari.* additur proprium ipsius officium esse, cum Episcopus sacris operatur, Evangelium, si voluerit, legere, vel alicui legendum mandare: item præcipere, ut reliqui Diaconi ritè vestiti cum Episcopo proce-

dant ad Missam: lectiones, & Responsoria in matrice Ecclesia præscribere & audire: item inter Acoluthos munera, & officia partiri, singulis assignando proprium actum: item examinare ordinandos, & Episcopo offerre: presbyterorum querelas & causas audire: pecuniam Ecclesiæ oblatam accipere & de ea rationem reddere: Diaconorum delicta ad Episcopum deferre: jejuniorum, & festorum dierum observationem indicere: Prælatos, Abbates, & Abbatissas in sede locare, ac possessionem beneficiorum Clericis dare. Propter ejusmodi curam, & inspectionem oculus Episcopi appellatur. c. *Diaconi D. 93. c. ad hec. tit. Lancell. l. 1. Instit. tit. 13. An- to. Cucchus l. 1. tit. 16. Canisus l. 1. tit. 19. Barb. in c. 12. Sess. 24. Conc. Trid.*

III. Archidiaconus non habet jurisdictionem in omnibus, sed in iis tantum, quæ à Jure vel consuetudine sine speciali mandato Episcopi competunt exequenda c. *fin. de off. Archid.* De jure communi competit illi Visitatio, & correctio, sed in modicis causis tantum. Ardua negotia sine speciali mandato non tractabit. In criminalibus igitur, & civilibus arduis nihil jure communi & ordinaria auctoritate potest: nec sede vacante, jurisdictionem exercere licet, nec infra illos 8. dies, quibus à Capitulo, sede vacante, electio Vicarii facienda est. quanquam Vicarii officium obire Archidiaconum, cum agitur à Capitulo de Vicarii electione censet Abbas cum quibusdam aliis. *Vallens l. 1. tit. 23. Navar. c. 22. n. 39. Zerola par. 1. V. Archidiaconus.*

IV. Ea, quæ subjungo vi muneris sibi non potest Archidiaconus, 1. literas commendatitias dare c. *significasti de off. Arch.*  
2. Cu-



2. Curam animarum committere c. Cum  
sitis eo. 3. Excommunicationis sententiam  
ferre solenniter. c. Archidiacono eo, nisi  
ex consuetudine. 4. Nullam jurisdictionem  
in Monasteria intra terminos suos  
constituta habet. c. dilecto eo. Moscon. lo. cit.  
*Avila de Censuris par. 2. c. 3. disp. 1. dub. 1. Silv.*  
*V. Archid. n. 3. & seq.*

V. De curâ animarum ambigitur, ha-  
beatne illam vi muneris sui, ita ut possit  
Sacramenta administrare? Censeo habe-  
re, cum sit Episcopi Vicarius, posseque vel  
per se, vel per alios Sacramenta admini-  
strare. Nam penes ipsum, ut diximus n. 1.  
potestas jurisdictionis erat olim in reli-  
quos presbyteros, eorum, aliorumque  
confessiones audiebat, curâ illorum ipsi  
commisâ c. *Officium de off. Archip.* Quin  
etiam plebi cui præficiebatur, Sacramen-  
ta ministrabat, pœnitentium Laicorum  
confessiones excipiebat, & à peccatis ab-  
solvebat. *Nicol. Garz. de benef. 7. c. 7. Azor.*  
*II. l. 3. c. 25. Riccius in Praxi aurea. resol. 328.*  
Dixi olim fecisse, quia successu temporis  
vetus Ecclesiæ forma in ejusmodi officii  
mutata est, aded, ut non facile sit genera-  
tim definire, quænam hoc tempore Archi-  
diaconi Archipresbyteri, & aliorum pro-  
vincia sit. Cujus rei etiam illud non leve  
argumentum est, quod hoc tempore plu-  
res in una Ecclesia Archidiaconi visuntur.  
In Toletana sex, in aliis quibusdam quin-  
que in nonnullis tres reperies An propter  
populi multitudinem, an hic quoque am-  
bitio sedem nacta est? *Barb. l. cit. Abb. in c.*  
*Cum satis de off. Archid. Barb. de Canon. cap.*  
*5. n. 37. Zerola par. 1. V. Archidiaconus.*

VI. Quamvis jure communi, ut dixi-  
mus n. 2. Archidiaconi dignitas post Epif-  
copum prima sit, consuetudo tamen in

multis locis contrarium invexit, ita ut ali-  
cubi tertium locum obtineat: alibi, ut in  
nostra hac Germania ne nomen quidem  
extat, sed illius loco Vicarius Generalis  
præest, qui, cum nihil obstat, omnia, quæ  
Archidiacono tribuuntur, exequi potest.  
*Azo. II. l. 3. c. 15 Barb. c. cit. n. 38. & 39 Navar.*  
*c. 17. n. 135. Silv. V. Archid. Tabiena. & Armil.*  
*n. 8. annotans, quod Archidiaconus Bono-*  
*niensis habeat potestatem ex privilegio*  
*absolvendi excommunicatos studiorum*  
*causa ibi commorantes, & ibi delinquen-*  
*tes propter violentam manuum injectio-*  
*nem in Clericum. Item quod ex Honorii*  
*III. privilegio conferat gradum Doctora-*  
*lem. Glo. in Clem. 2. V. suspensum de Magistr.*

VII. In quibusdam locis propter ordi-  
nariam potestatem coercendi subditos  
Prælati titulo honoratur. Apud nos, *ait,*  
*Chapeville, sunt etiam Prælati Archidia-*  
*coni, cum habeant jurisdictionem ordi-*  
*nariam in foro exteriori coercendi sub-*  
*ditos per pœnas, & censuras Ecclesiasticas,*  
*ut patet ex generali concordia inter Epif-*  
*copum Leodiensem, & suos Archidia-*  
*conos, quæ habetur in antiquis statutis Sy-*  
*nodalibus Ecclesiæ Leodiensis. Quibus,*  
*ut apparet, annumerandi sunt, & Decani*  
*primarii, & secundarii Cleri Leodiensis*  
*propter eand. rationem.*

§. II.

De Vicatio Generali.

I. Vicarii generatim loquendo quadru-  
plices sunt. 1. Perpetui. 2. Tempo-  
rales. 3. Horum aliqui simpliciter quoad  
omnia loca, & negotia: quidam verò se-  
cundum quid, quoad aliquem locum,  
vel aliqua negotia tantum. Hos aliquando  
Pōtifex, aliquando Episcopi, vel alii Prælati  
consti-